

Ärende LED 2018/251 handling 5

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se
s.sf@regeringskansliet.se

Yttrande över Ändring av det kön som framgår av folkbokföringen (Ds 2018:17)

Diskrimineringsombudsmannen (DO) har anmodats att yttra sig över ovanstående promemoria. DO:s yttrande är avgränsat till frågor som rör DO:s verksamhetsområde.

Sammanfattning

DO är positiv till att förslaget gör det enklare att få det kön som framgår av folkbokföringen att överensstämma med en persons könsidentitet. Gällande den föreslagna ändringen av 1 kap. 5 § 2 st. diskrimineringslagen (2008:567) anser DO att bestämmelsen istället bör utformas så att det framgår att utöver den som avser att ändra eller har ändrat kroppen genom medicinska ingrepp eller annan behandling i syfte att uppnå en bättre överensstämmelse med könsidentiteten, även den som den som har eller avser ändra det kön som framgår av folkbokföringen, omfattas av diskrimineringsgrunden kön.

Övergripande om promemorians innehåll

DO ser positivt på att förslaget till ny lag om ändring av det kön som framgår av folkbokföringen ger ökade möjligheter att få det kön som framgår av folkbokföringen att stämma överens med en persons könsidentitet.

DO konstaterar dock att de frågor som behandlas i promemorian aktualiserar väsentliga frågeställningar kring begreppen kön, könsidentitet och könsuttryck respektive könsöverskridande identitet eller uttryck. Enligt DO:s uppfattning finns det anledning att i särskild ordning analysera dessa frågor, bland annat i syfte att överväga om det kan finnas förutsättningar att i dessa delar ge diskrimineringslagen en mer ändamålsenlig utformning.

Förslaget om ändring i 1 kap. 5 § diskrimineringslagen

Enligt 1 kap. 5 § 2 st. diskrimineringslagen omfattas den ”som avser att ändra eller har ändrat sin könstillhörighet” av diskrimineringsgrunden kön. Av lagen (1972:119) om fastställande av könstillhörighet i vissa fall framgår vidare att en person, om vissa krav är uppfyllda, efter ansökan kan få fastställt att hen har en annan könstillhörighet än vad som framgår av folkbokföringen. Något rättsligt

krav på kroppsliga förändringar genom medicinska ingrepp eller annan behandling uppställs inte i detta sammanhang.

Enligt DO:s bedömning innebär det sagda att en person som, utan att avse att ändra eller ha ändrat kroppen genom ingrepp eller annan behandling i syfte att uppnå en bättre överensstämmelse med könsidentiteten, får eller avser få fastställt att personen har en annan könstillhörighet än vad som framgår av folkbokföringen enligt nuvarande bestämmelser omfattas av diskrimineringsgrunden kön. Gällande rätt torde enligt DO:s uppfattning vidare vara att uppfatta så att även en person som, utan att ändra vad som ibland benämns som sitt "rättsliga kön", genomför eller har för avsikt att genomföra vissa kroppsliga ingrepp i syfte att uppnå en bättre överensstämmelse med könsidentiteten, omfattas av diskrimineringsgrunden kön (se EU-domstolens avgörande i P mot S och Cornwall County Council, C-13/94, EU:C:1996:170).

I motsats till den bedömning som redovisas i promemorian är det mot denna bakgrund DO:s uppfattning att det aktuella förslaget (varigenom personer som har eller avser att genomföra kroppsliga förändringar men inte personer som har ändrat eller avser att ändra det kön som framgår av folkbokföring föreslås omfattas av diskrimineringsgrunden kön) skulle medföra en ändring i sak i förhållande till nu gällande reglering. Vilka effekter en sådan förändring kan medföra är svårt att överblicka. Med hänsyn till att skyddet mot diskriminering som har samband med kön skiljer sig från diskriminering som har samband med könsöverskridande identitet eller uttryck med avseende på möjligheten att i vissa situationer göra undantag från förbuden, torde det dock inte helt kunna uteslutas att den föreslagna förändringen skulle kunna få oförutsedda konsekvenser.

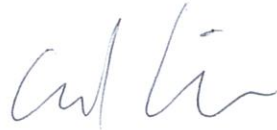
Enligt DO:s uppfattning får ändringar av det kön som framgår av folkbokföringen anses ha ett naturligt samband med diskrimineringsgrunden kön. Några vägande skäl mot att låta personer som har ändrat eller avser att ändra det kön som framgår av folkbokföringen omfattas av diskrimineringsgrunden kön förefaller inte heller finnas.

Sammantaget anser DO att 1 kap. 5 § 2 st. diskrimineringslagen bör utformas så att det framgår att utöver den som avser att ändra eller har ändrat kroppen genom medicinska ingrepp eller annan behandling i syfte att uppnå en bättre överensstämmelse med könsidentiteten, även den som har eller avser ändra det kön som framgår av folkbokföringen, omfattas av diskrimineringsgrunden kön.

Beslut i detta ärende har fattats av Agneta Broberg efter utredning och förslag från Carl Lind. I den slutliga handläggningen har också chefsjuristen Mattias Falk och enhetscheferna Peter Wråke och Lovisa Strömberg deltagit.



Agneta Broberg
Diskrimineringsombudsman



Carl Lind
Utredare